EDUSKUNNAN KANSLIA
Hallinto- ja palveluosasto

MUISTIO
Dnro:4/21/2016
21.9.2016

Valtiovarainvaliokunnan hallinto-ja turvallisuusjaoston kuuleminen 21.9.2016

EDUSKUNNAN VUODEN 2017 TALOUSARVIOESITYS

Kansliatoimikunta päätti 22.6.2016

1. *hyväksyä eduskunnan vuoden 2017 talousarvioesityksen liitteiden mukaisesti*
2. *oikeuttaa hallinto- ja palveluosaston tekemään siihen kilpailukykysopimuksesta aiheutuvat lomarahojen vähentämisestä johtuvat muutokset eduskunnan kanslian, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian ja Ihmisoikeuskeskuksen sekä Ulkopoliittisen instituutin ja valtiontalouden tarkastusviraston palkkausmenoihin*

Talousarvioesityksen käsittelyvaiheet

Eduskunnan kanslian johtoryhmä käsitteli kanslian toimintayksiköiden talousarvioesityksiä 9. ja 16.5.2016 ja ohjeisti yksiköitä karsimaan esityksiään, jotta ne pysyisivät kansliatoimikunnan päättämässä sitovassa kehyksessä. Karsintaa suoritettiin 492.000 euron edestä. Karsinnan ansiosta alle kehyksen on päässyt 10 toimintayksikköä, nollatulokseen on päässyt viisi yksikköä. Kaksi on ylittänyt kehyksen vähäisessä määrin.

Puhemiehen johdolla käydyssä eduskuntaryhmien puheenjohtajien ja kansliatoimikunnan jäsenten talousarvioneuvottelussa 20.5.2016 todettiin, että ryhmäkansliaraha pidetään vuoden 2016 suuruisena. Lisäksi UPI:n johtaja Teija Tiilikainen totesi, että instituutin talousarvioesityksessä olevista yhteensä 54.000 euron palkkausta koskevista lisäyksistä virasto voi vastata itse. Vuoden 2017 talousarvioesityksessä vain Kiekun käyttöön oton edellyttämä 13.000 euroa sisältyy heidän esitykseensä. Puhemies totesi, että tietohallintotoimiston talousarvioesitykseen sisältyvää noin 90.000 euron palkkausvarausta IT-päällikön määräaikaiseen työsuhteeseen, ei tule sisällyttää vuoden 2017 talousarvioon.

Kansliatoimikunta käsitteli 9.6.2016 kokouksessaan eduskunnan vuoden 2016 talousarvioesitystä ja päätti panna sen pöydälle 22.6.2016 kokoukseen.

Eduskunnan yhteistoimintaneuvottelukunta käsitteli 15.6.2016 kokouksessaan talousarvioehdotusta. Sillä ei ollut huomautettavaa sen suhteen.

Edellä olevat asiat on otettu huomioon kansliatoimikunnan 22.6.2016 hyväksymässä eduskunnan vuoden 2017 talousarvioesityksessä.

Valtion virka- ja työehtosopimuksen vaikutus talousarvioon

Valtiovarainministeriö lähetti 13.6.2016 päivätyn kirjeen, jossa se pyysi ottamaan huomioon kilpailukykysopimuksen mukaisen valtion virka- ja työehtosopimuksen 31.5.2016 saavutetun neuvottelutuloksen. Sitä sovelletaan palvelussuhteen ehtoihin 1.2.2017-

31.1.2018 ja se vaikuttaa jo vuodesta 2017 alkaen. Menoja vähentää mm. valtion henkilöstön lomarahojen leikkaaminen 30 %:lla vuosina 2017-2019.

Eduskunnan kanslian kohdalla lomarahojen vähennys merkitsisi vuoden 2017 talousarvion osalta noin 430.000 euron vähennystä palkkausmenoihin. Tämä on otettu huomioon kansliatoimikunnan hyväksymässä talousarvioesityksessä sekä eduskunnan kanslian että eduskunnan yhteydessä toimivien virstojen talousarvioesityksissä.

Yhteenveto eduskunnan pääluokasta 2015–2017 (1 000 €)

	tp-15	ta-16	tae-17	muutos- %
Kansanedustajat	21 387	21 783	21 639	- 0,7
Kanslian toimintamenot	48 166	49 327	49 233	- 0,2
Kansanedustajien avustajat	7 619	7 219	7 591	+ 5,1
Peruskorj.toimintamenot	9 133	4 937	6 893	+ 39,6
Peruskorjaus	42 000	32 000	44 000	+ 37,5
Tietohall. kehittämishank.	4 000	2 390	5 325	+ 122,8
Arvonlisäverot	12 756	15 000	15 500	+ 3,3
Kanslia yhteensä	123 674	110 873	128 542	+ 15,9
Oikeusasiamies	5 646	5 924	5 609	- 5,3
Ihmisoikeuskeskus	405	570	592	+ 3,9
Ulkopol. instituutti	3 383	3 413	3 398	- 0,4
Arvonlisäverot	201	195	210	+ 7,7
Valtiontal. tark.virasto	15 307	15 460	15 325	- 0,9
Arvonlisäverot	632	575	590	+ 2,6
Ryhmäkansliaraha	4 001	4 083	4 083	
Pääluokka yhteensä	174 636	162 876	179 988	+ 10.5

Kansanedustajat

Määrärahassa on otettu huomioon 1.2.2016 voimaan tullut 0,43 % yleiskorotus edustajapalkkioihin. Vuoden 2017 menojen väheneminen johtuu ensisijaisesti edustajien lento- ja junamatkojen kustannusten alenemisesta. Hanselin neuvottelemien valtion lentolippujen hinnat ja VR:n uudet lipputaksat pienentävät eduskunnankin kotimaan matkakuluja.

Ryhmäkansliaraha

Ryhmäkansliaraha määräytyy siten, että se on 1.575 euroa kuukaudessa edustajaa kohden ja 3.150 euroa kuukaudessa perussumman jokaiselle vaalituloksen perusteella muodostetulle eduskuntaryhmälle. Ryhmäkansliarahaa korotettiin vuodelle 2016 vajaalla kahdella prosentilla. Edellinen korotus tehtiin vuodelle 2012.

Kansanedustajien avustajat

Viime vaalien jälkeen neljän eduskuntaryhmän (sdp, vihreät, vasemmistoliitto ja kd) avustajat siirtyivät eduskuntaryhmien palvelukseen. Ryhmät saavat avustajatukea kansliatoimikunnan 4.3.2015 päättämien laskentaperiaatteiden mukaisesti. Tuen suuruus on tällä hetkellä 3.469,25 euroa/kk/edustaja.

Avustajatukea varten vuoden 2016 talousarvioon avattiin uusi momentti 21.10.51 Avustajatuki eduskuntaryhmille. Vanhaan järjestelmään jäi neljä eduskuntaryhmää, joiden edustajien avustajien palkat maksetaan kanslian toimintamenoista ja avustajat ovat palvelussuhteessa eduskunnan kansliaan.

Vuoden 2016 talousarviossa avustajajärjestelmän menot budjetoitiin kansliatoimikunnan päätöksen mukaisesti niin, että 100 edustajan avustajan palkkamenot ovat eduskunnan kanslian toimintamenoissa ja toisen sadan em. omalla momentillaan ryhmien avustajatuessa. Vuoden 2017 talousarviossa rahat budjetoidaan todellisen tilanteen mukaisesti: 134 edustajan kanslian toimintamenoihin ja 66 edustajan avustajatukeen.

Vuodelle 2017 on budjetoitu molemmille momenteille yhteensä 7.591.000 euroa, joka jakaantuu seuraavasti:

- momentti 21.10.01 kanslian toimintamenot 4.801.000 euroa (3.055.000 v. 2016)
- momentti 21.10.51 Avustajatuki eduskuntaryhmille 2.790.000 euroa (4.164.000 v. 2016)

Vuoden 2017 välittömien avustajamenojen yhteismäärä on 372.000 euroa ja 5,1 prosenttia suurempi kuin vuoden 2016 määrärahat. Kasvu johtuu pääosin 1.4.2016 lukien tapahtuneesta avustajien palkkojen korottamisesta.

Eduskunnan kanslian toimintamenot

Kanslian vuoden 2017 talousarvioesityksen toimintamenot ovat 49.233.000 euroa. Summa on 94.000 euroa ja 0,2 % pienempi kuin kansliatoimikunnan päättämä 49.327.000 euron kehyssumma. Kehys määriteltiin vuoden 2016 talousarvion mukaiseksi.

Kehys alittuu huolimatta kahdesta suuresta yhteensä 965.000 euron kustannuserästä, joihin toimintayksiköt eivät ole juurikaan voineet vaikuttaa:

- kansliatoimikunnan päättämästä PN:n syksyllä 2017 pidettävän syysistunnon 390.000 euron kustannuksista
- Suomi 100 - juhlavuotta valmistelevan toimikunnan laatimasta eduskunnan järjestämien tapahtumien 575.000 euron kustannusarviosta.

Vaikka vastaavanlaisten tapahtumien järjestäminen kuuluu kanslian tehtäviin, voi niiden aiheuttamia menoja pitää kertaluontoisina. Niistä ei jää vaikutusta seuraavien vuosien menojen tasoon.

Kanslian toimintamenoissa suurin menoerä on palkat. Talousarvioesityksissä palkkakulujen määrä on noin 28,6 milj. euroa. Se on 524.000 euroa eli 1,6 % pienempi kuin vuoden 2016 talousarviossa. Kun vuoden 2017 palkkasummaa verrataan vuoden 2015 tilinpäätökseen, on vuoden 2017 summa 730.000 euroa eli 2,4 % pienempi.

Suurimmat syyt muutokseen ovat:

- valtion eläkemaksun 1,22 prosentin pieneneminen tilapäisesti vuosien 2016–2018 ajaksi osana hallituksen säästötavoitteita
- kilpailukykysopimuksen mukainen lomarahojen 30 prosentin leikkaus vuosien 2017-2019 ajaksi.

Vuoden 2017 osalta eläkemaksun pienennys vähentää eduskunnan kanslian palkkamenoja noin 300.000 eurolla ja lomarahojen leikkaus noin 430.000 eurolla.

Näiden palkkamenojen vähennysten ohella toimintayksiköiden talousarvioesityksiin sisältyy palkkamenojen kasvuja. Merkittävimmät ovat tietohallintotoimistossa, jonka talousarvioon sisältyy yksi uusi virka: mobiilisuunnittelija, jonka palkkakustannukset ovat 83.000 euroa vuodessa. Turvallisuusosasto on omassa talousarvioesityksessään varautunut Eduskuntatalon käyttöönotosta johtuviin ylityökustannusten kasvamiseen 60.000 eurolla.

Talousarvioesityksessä on 100.000 euron varaus aiempien vuosien tapaan eduskunnan oman palkkajärjestelmän mukaisiin suoritusarviointiprosenttien ja vaativuusluokkien tarkistuksiin. Määrärahasta 50 % on tarkoitettu vuotuisiin suoritusarviontien ja 50 % vaativuusluokkien tarkistuksiin.

Muihin kuin tietohallinnon laitehankintoihin talousarvioesityksessä on varauduttu varapuhemiehen auton vaihtoon 90.000 eurolla sekä asiakirjatoimiston monistamon vanhan väritulostimen vaihtamisen uuteen ja tehokkaampaan laitteeseen 120.000 eurolla

Toimintamenoihin kohdistuu vuoden 2017 jälkeen nousupaineita, ainakin seuraavasti:

- Peruskorjauksen valmistuttua aiheutuu eduskuntatalon käytöstä lisämenoja mm. kunnossapidon ja siisteyden sekä energiankäytön ja muiden kiinteistöön kohdentuvien kulujen osalta.
- Valtion eläkemaksualennus ja lomarahaleikkaukset ovat määräaikaisia ja niiden poistuminen lisäävät palkkakustannuksia.
- Tietoteknisten päätelaitteita (tietokoneet, taulutietokoneet, älypuhelimet) on viime vuosina käytetty pitempään kuin niiden toiminnan kannalta paras käyttöikä olisi. Tämä on ilmennyt laitteiden toiminnallisten ominaisuuksien jälkeen jäämistä käyttöiän lopulla.

Lisäksi on otettava huomioon, että useiden toimintojen kohdalla viime vuosina toteutettu menojen jäädyttäminen vähentää tulevien vuosien liikkumavaraa.

Peruskorjaus

Peruskorjauksen määrärahat on talousarviossa budjetoitu kahdelle momentille:

- 21.10.02 Peruskorjaukseen liittyviin toimintamenoihin 6,9 milj. euroa (4,9 milj. euroa ta 2016)
- 21.10.74 Eduskunnan rakennusten peruskorjaukseen 44,0 milj. euroa (32,0 milj. euroa ta 2016)

Vuosi 2017 on viimeinen vuosi, jolloin peruskorjaus hallitsee eduskunnan talousarviota. Vuodelle 2018 tarvitaan toiminta- ja taloussuunnitelman mukaan enää 5,5 milj. euroa peruskorjauksen jälkitöihin. Siten vuosien 2016-2019 toiminta- ja taloussuunnitelman mukaan peruskorjauksen menot tulevat vuoden 2017 budjetin yhteensä vajaasta 51 milj. eurosta vähenemään vuodelle 2018 yli 45 milj. eurolla.

Vuoden 2016 peruskorjaukseen toimintamenoihin on esitetty 6,9 milj. euroa, mikä on hieman (122.000 euroa) kehystä suurempi. Kiinteistötoimisto käyttää summasta valtaosan 5,4 milj. euroa, turvallisuusosasto vajaat 1,0 milj. euroa ja tietohallinto loput 0,5 milj. euroa.

Kiinteistötoimiston suurimmat menoerät koskevat uusien kalusteiden ja tekstiilien hankintaa sekä vanhojen kunnossapitoa (2,6 milj. euroa), väistötilojen vuokria (1,2 milj. euroa) sekä muuttokustannuksia (0,2 milj. euroa).

Turvallisuusosaston menot koskevat eduskuntatalon turva- ja lukitusjärjestelmien hankintaa. Tietohallinnon osalta menot liittyvät Eduskuntatalon istuntojärjestelmien, av-asennusten ja tietoverkkojen toteuttamiseen ja säätöihin.

Peruskorjauksen investointimenojen talousarvioesityksen 44,0 milj euron määräraha on kehyksen mukainen. Määräraha käytetään Eduskuntatalon peruskorjauksen loppuun saattamiseen sekä pieneltä osin C- ja D-rakennusten täydennystöihin.

Tietohallinnon laitehankinnat ja kehittämiskohteet

Vuoden 2017 tietohallinnon investointimenoihin esitetty 5,3 milj. euroa on kehyksen mukainen. Talousarviovalmistelussa määrärahalla suunniteltiin katettavan mm. peruskorjauksen tietotekniikka- ja AV-hankintoja ml. LAN/WLAN verkkojen rakentaminen (2,7 milj. euroa), salijärjestelmän laitteistot (0,2 milj. euroa), lainsäädäntötoiminnan asianhallintajärjestelmä EDUKSIn toiminnallisuuden jatkokehittäminen (0,5 milj. euroa) ja verkkopalveluiden kehittäminen (0,25 milj. euroa).

Vaikka edellä mainittu määräraha suurempi kuin viime vuosina keskimäärin tarkoitukseen varattu 4 miljoonaa euroa, tämänhetkinen arvio on, ettei se riitä kattamaan välttämättömiä tietohallintoinvestointeja. Vuonna 2010 hankittavaksi päätetyn ja 2015 käyttöönotetun EDUKSI-järjestelmän sekä siihen liittyen verkkopalveluiden kehittämiskustannukset ovat selvästi arvioitua suuremmat. On myös käynyt selväksi, että vuosikymmenen alussa laadituissa tietohallinnon ja tietotekniikan strategisissa valinnoissa ei otettu huomioon mobiilikäytön mahdollistamista. Mobiilikäytön ja sähköisen asioinnin edellyttää lisäpanostuksia kehittäminen. Lisäksi tietoteknisen perustaan kuuluvan integraatioalustan uusiminen on välttämätöntä, samoin palvelunhallintajärjestelmän (mm. vierailijoiden vastaanotto, tietohallinnon ja kiinteistön palvelupyynnöt) hankkiminen. Koska kasvaneet investointimenotarpeet liittyvät eduskunnan ydintoimintojen ylläpitämiseen, niiden lykkääminen ei ole mahdollista.

Eduskunnan yhteydessä toimivat virastot

Kansliatoimikunta ei päättänyt yksilöityjä kehyksiä eduskunnan yhteydessä toimiville kolmelle virastolle. Kansliatoimikunta kuitenkin kehotti niitä ottamaan huomioon soveltuvin osin kansliatoimikunnan eduskunnan kanslialle antamat laadintaperiaatteet. Niistä tärkeimmät koskivat sitä, että vuoden 2017 menot eivät saa olla suuremmat kuin vuoden 2016 talousarviossa, uusia virkoja ei perusteta, harkinnan varaisissa menoissa etsitään säästöjä

ja uusia ei synnytetä. - Tiivistetysti voidaan sanoa, että kaikki eduskunnan yhteydessä toimivat virastot ovat noudattaneet kansliatoimikunnan kehotusta.

Eduskunnan oikeusasiamies

Vuoden 2017 talousarvioesityksen menot ovat 5.609.000 euroa. Ne ovat vuoden 2016 talousarviota 315.000 euroa eli 5,5 prosenttia pienemmät.

Oikeusasiamies ei ole talousarvioon esittänyt niitä kahta uutta virkaa, jotka sisältyivät sen viimeiseen toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Se pitää niitä uudet tehtävät huomioon ottaen tarpeellisena, mutta ei kansliatoimikunnan talousarvio-ohjeiden takia niitä tässä vaiheessa esitä. Niiden sijaa talousarvioesityksessä on asiantuntijapalkkioiden määrää nostettu.

Toimintamenojen väheneminen johtuu sekä eläkemaksujen että lomarahojen pienentymisestä. Toinen syy on se, että uusi asianhallintajärjestelmä on saatu valmiiksi eikä sen projektikustannuksia ole enää vuoden 2017 talousarviossa.

Talousarvioesityksessä on vuodelle 2017 varauduttu ulkoisten verkkosivujen ja kanslian oman intranetin uudistamisen 60.000–80.000 euron kustannuksiin.

Ihmisoikeuskeskus

Oikeusasiamiehen kanslian yhteydessä toiminnallisesti itsenäisenä olevan, vuonna 2012 toimintansa aloittaneen Ihmisoikeuskeskuksen vuoden 2017 talousarvioesityksessä menot ovat 592.000 euroa. Määrärahaesitys on vuoteen 2016 nähden 22.000 euroa eli 3,9 % suurempi.

Vuosi sitten IOK:n talousarvioesitys sisälsi 209.000 euron eli lähes 50 prosentin määrärahakorotuksen. Sitä ei kansliatoimikunta niin suurena hyväksynyt. Viime vuoteen nähden, vaikka tavoitteena on pitäytyä vuoden 2016 talousarvion määrärahatasossa, esitettyä budjettikasvua voidaan pitää maltillisena.

Talousarvioesitykseen ei sisälly IOK:n omassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa ollutta tiedottajan virkaa vuodelle 2017. Sen sijaan nyt esitetään 22.000 euroa tilapäisen henkilökunnan palkkaukseen. Lisäksi palvelujen ostojen ja kotimaan matkakulujen määrärahoissa on lisäyksiä.

Ulkopoliittinen instituutti

Ulkopoliittinen instituutti esitti alkuperäisessä talousarvioesityksessään vuodelle 2017 nettomenojen lisäykseksi 67.000 euroa. Siinä olisi ollut 2,0 prosentin kasvu vuoteen 2016 verrattuna.

Alkuperäiseen talousarvioesitykseen sisältyi seuraavat menojen lisäykset:

- Kieku-tietojärjestelmähankkeen kustannuksiin 13.000 euroa
- valtion ves:n aiheuttamien palkankorotuksiin 22.000 euroa
- tutkijoiden palkkatason korottamiseen 32.000 euroa

Näistä kansliatoimikunnan hyväksymään talousarvioesitykseen sisältyy 13.000 euroa Kieku-kustannuksia. Puhemiehen talousarvioneuvottelussa UPI:n johtaja totesi, että em. lisäyksistä ves:n aiheuttamien korotusten huomioon ottamiseen ja tutkijoiden palkkatason korottamiseen esitetyistä yhteensä 54.000 euron menoista, instituutti voi itse vastata. Kun niiden lisäksi otetaan huomioon lomarahojen leikkauksesta, silloin vuodelle 2017 esitettyjen nettomenojen vähennys on 15.000 euroa eli 0,4 % vuoteen 2016 verrattuna.

Siirtomäärärahoja on käytettävissä vuonna 2016 yhteensä n. 384.000 euroa. Se on 76.000 euroa vähemmän kuin vuosi sitten.

Oman varainhankinnan korkea taso säilyy talousarvioesityksessä myös vuodelle 2017, johon sitä on budjetoitu 650.000 euroa. Vuoden 2015 toteutuma oli 694.000 euroa. Se on ollut suurin määrä UPI:n toiminnan aikana.

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Valtiontalouden tarkastusviraston esitys vuodelle 2017 on 15.325.000 euroa. Se on 135.000 euroa eli lomarahojen leikkauksen verran pienempi kuin vuoden 2016 talousarviossa.

Tarkastusviraston talousarvioehdotus perustuu siihen, että viraston tehtäviksi perustuslaissa säädetyt ulkoiset tarkastustehtävät ja muiksi lakisääteisiksi tehtäviksi säädetyt finanssipolitiikan valvonta sekä puolue- ja vaalirahoituksen valvonta ja rahoitusvakausviranomaisen toimintaa koskeva tarkastustehtävä hoidetaan kansliatoimikunnan vahvistamien talouden ja henkilöstösuunnittelun linjausten ja kehyksen mukaisten määrärahojen tason puitteissa.

Ehdotukseen sisältyy tarkastusvirastolle valtion yhteisen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä Kiekun käyttöönotosta aiheutuvat lisämenot.

Vuoden 2017 talousarvioesityksen määräraha käytetään menoihin, jotka aiheutuvat:

- Tarkastusviraston perustuslain 90 §:ssä ja tarkastusvirastosta annetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamisesta;
- Finanssipolitiikan riippumattomasta ulkoisesta valvonnasta, josta on säädetty talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyssä sopimuksessa ja EU-lainsäädännössä sekä valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 1 §:n 4 momentissa;
- Puolue- ja vaalirahoituslainsäädännössä säädetystä ehdokkaiden vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden valvonnasta;
- Vaali- ja puoluerahoituksen valvontatehtävästä;
- Kuntien eläkevakuutuksen eläkejärjestelmän tarkastamisesta valtion eläkkeiden osalta;
- Eduskunnan vuosien 2014–2017 virkaehtosopimuksesta.

Vuonna 2010 viraston käynnistämällä vakaus- ja tehokkuusohjelmalla on kyetty etupainotteisesti toteuttamaan vuosille 2012–2016 asetetut taloudellisuustavoitteet. Tarkastusviraston talousarvion määrärahat toimintamenoihin ovat vakaus- ja tehokkuusohjelman toteuttamisella kasvaneet 81.000 eurolla viimeisen viiden vuoden jaksolla (2012–2016) eli 0,05 prosenttia.